

## 2000-2016 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE YAZILMIŞ "SES EĞİTİMİ" KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Sevan Nart  
Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSEB, Müzik Eğitimi ABD  
[sevanart@bartin.edu.tr](mailto:sevanart@bartin.edu.tr)

### Özet

Bu çalışma, Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü programlarında yazılmış olan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla YÖK Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı'nın Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan; "ses eğitimi" anahtar kelimesi kullanılarak erişilen ve 2000-2016 yılları arasında yazılmış 83 tez, doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda erişime açık olan ve örnekleme oluşturan 60 tezin 2'sinin *sanatta yeterlik*; 11'inin *doktora*; 47'sinin ise yüksek lisans tezi olarak yazıldığı saptanmıştır. Bu saptamadan hareketle tezlerin dağılımları; konu alanı, yöntem, yıl ve kurum gibi başlıklar altında da incelenmiş; bulgular frekans ve yüzde tabloları ile sunularak yorumlanmıştır. Çalışmanın, ses eğitimi alanında yapılacak araştırmalara kaynak olacağı; alanda yapılacak bilimsel çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

**Anahtar Sözcükler:** Yüksek lisans tezleri, doktora tezleri, ses eğitimi.

## EXAMINING POSTGRADUATE THESES ON "VOICE EDUCATION" IN TURKEY BETWEEN THE YEARS 2000-2016

### Abstract

This study was carried out to examine the master's theses, doctoral dissertations and proficiency in arts theses written at postgraduate programs of universities in Turkey in terms of various variables. For this purpose, 83 thesis written between 2000 and 2016 which were accessed by using the "Voice Training" key word in the database of National Thesis Center were examined. As a result of the content analysis, it was determined that within the study sample of 60 theses open to access; 2 of them were written as *proficiency in art*; 47 of them were written as master's thesis and 11 of them were written as *PhD* dissertation. According to that, the theses also have been examined under certain topics and findings were presented with frequency and percentage tables. This study is thought to be a resource for the research to be done in the field and contribute to the scientific studies.

**Keywords:** Master's Thesis, doctoral dissertations, voice education.

### GİRİŞ

Araştırma, temelde, bir arama, öğrenme, bilinmeyi bilinir yapma, karanlığa ışık tutma, kısaca bir aydınlanma sürecidir (Karasar, 2006: 22). Kaptan'a göre araştırma, bilginin üretilmesine, bilimin oluşmasına ve gelişmesine yardımcı olan bir bilgi kazanma aracıdır ve bilim ile yakından ilişkilidir (Kaptan, 1991: 19). Cebeci (1997), yeni durumları saptamak, keşifler yapmak, var olan ya da yeni oluşan sorulara çözümler bulmak için her alanda kapsamlı araştırmaların yapılması gerektiğini çünkü bilimsel araştırmaların, bilim ve teknoloji alanının ve toplumun gelişmesinin en dinamik unsurunu oluşturduğunu belirtmektedir (Cebeci, 1997: 3). Işıksoluğu (1994: 57) ise, araştırma ve yayınların, her yönden gelişmenin ve kalkınmanın temel öncülleri sayıldığını ve üniversitelerin en önemli işlevlerinden birinin araştırma ve yayın yapmak olduğunu ifade etmektedir.

Üniversitelerin özellikle lisansüstü eğitim programlarında bu ihtiyacı karşılayabilmek; bilimsel, teknolojik ve toplumsal gelişime katkı sağlayabilmek amacıyla bilimsel araştırmalar yürütülmesi öngörülmektedir. 2547 sayılı yükseköğretim kanununa göre *lisansüstü eğitim* ile ifade edilen; lisans eğitimi sonrasında alınan/alınabilecek *yüksek lisans, doktora*, müzik ve sahne sanatlarında doktora eşdeğer *sanatta yeterlik* ve *tıpta uzmanlık* dereceleridir. Lisansüstü eğitim, kavramsal düzeyde lisans derecesi veya diploması alan öğrencinin, lisans eğitiminde çalıştığı disiplin konusunda veya ilgi duyduğu bilim dalında uzmanlaşmasına olanak sağlayan ve toplumların gereksinim duyduğu bilim insanı, araştırmacı ve yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirmek için oluşturulmuş üst düzey bir eğitim programı sürecidir (Karaman ve Bakırcı, 2010: 97). Bu süreç çoğunlukla üniversite ve fakültelele bağlı fen bilimleri, sosyal bilimler, sağlık bilimleri, eğitim bilimleri vb. enstitülerce yürütülür.

Tezsiz yüksek lisans programları da olmakla birlikte genellikle yüksek lisans ve doktora derecesi almak için eğitim programı sonunda öğrencinin bir tez hazırlaması ve bu tez raporunun önceden belirlenen bir jüri tarafından onaylanması beklenir. Bu tür çalışmalarda yazarlar çeşitli kaynaklara dayanarak belirli bir fikri (ya da tezi) savunurlar. Bunu yaparken çeşitli bilgileri derler, işler, değerlendirir, kendilerine göre yorumlar ve elde ettikleri sonuçlardan hareketle fikirlerinin doğru olduğunu ileri sürerler (Dinler, 2000'den akt.: Bengiray, 2009: 169). Bilimsel araştırmada sorunlara güvenilir çözümler bulmak için, verilerin toplanması, işlenmesi, çözümlenmesi, yorumlanması, değerlendirilerek raporlanması süreci planlı ve sistemli bir şekilde yürütülür (Kaptan, 1991; Karasar, 2006). Araştırmaların bilimsel yöntem kullanılarak yürütülmesinin önemi ve gereğine dikkatini çeken Işıksoluğu (1994) araştırma yapabilmek için kişinin yalnız kendi alanında değil, araştırma yöntemleri konusunda da bilgi ve beceriye, ayrıca bilimsel tutum ve davranışa sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır (Işıksoluğu, 1994: 57).

Bilimsel araştırmaya ilk ciddi temel atıldığı lisansüstü tez çalışmalarının raporlarını tanımlamak için Türkiye'de ayrı kelimeler kullanılmazken İngilizce kaynaklarda yüksek lisans tezi için *master's thesis*, doktora düzeyindeki tezler için de *PhD dissertation* terimleri kullanılmaktadır. Her iki çalışma da bir bilimsel araştırmada bulunması gereken ana bölümleri taşımakta ve biçim olarak aynı olmakla birlikte kapsadıkları içerik bakımından birbirlerinden ayrılırlar. Yüksek lisans tezlerinde, araştırmacılar eğitim gördükleri programda edindikleri bilgileri gösteren belirli bir konuda araştırma yaparken, bir doktora tezinde araştırmacının alanına tamamen yeni ve keşfedilmemiş bir şey eklemesi; konuyla ilgili orijinal bilgiler vermesi; ilgili çalışma alanına yeni ve yaratıcı bir katkı yapması ve uzmanlığını göstermesi beklenir.

Türkiye'de lisansüstü programların artmasıyla orantılı olarak lisansüstü araştırmaların sayıları da her geçen gün artmaktadır. Tebiş ve Okay (2013: 12) lisansüstü çalışmaların derlendiği çalışmaların, bilimsel raporlama teknikleri ve bilimsel araştırma kültürüne ait kavramlarla yeni tanışan araştırmacılara; genel eğilimler, kullanılan yöntemler ve konu seçimi gibi unsurlara ilişkin önemli bilgiler verebileceğini belirtmektedir. Çeşit (2015: 447) ise bu tip araştırmaların; hangi konularda, hangi yöntemler ile hangi yıllarda çalışmalar yapıldığı ve hangi sonuçlara ulaşıldığı gibi bilgilerin bir arada sunulması bakımından önem taşıdığına ve belirli aralıklarla tekrar edilmesi gerektiğine dikkati çekmektedir. Yine Çeşit'e göre bir alanda gelişimin sağlanabilmesi, ilgili alanın bilimsel araştırmalardaki seviyesine bağlıdır (Çeşit, 2015: 448). Karadağ (2009: 76), bir alanla ilgili yapılmış bilimsel tezlerin analiz edilmesi o konunun derinliği ve yaygınlığı hakkında bilgiler verebilir, incelenen alanın genel görünümünü ortaya çıkarabilir demektir.

Bu düşüncelerden hareketle bu çalışma, Türkiye'de 2000-2016 yılları arasında "ses eğitimi" alanında yazılmış lisansüstü tezlerin ilgili oldukları kurum, konu alanı, yazım yılı ve kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Ülkemizdeki üniversitelerde 2000-2016 yılları arasında "ses eğitimi" alanında kaç tane lisansüstü tez yazılmıştır?
2. Bu tezlerin yıllara göre sayısal dağılımı nasıldır?
3. Bu tezlerin tamamlandığı üniversite, enstitü ve anabilim dallarının dağılımı nasıldır?
4. Bu tezlerde ses eğitimi ile ilişkili konu alanlarının dağılımı nasıldır?

5. Bu tezlerde kullanılan araştırma yöntem ve teknikleri nelerdir?

### Araştırmanın Önemi

Çalışmanın, ses eğitimi alanında yapılacak araştırmalarda, araştırmacılara döküman tarama aşamalarında; ayrıca konu ve yöntem belirlemede kaynak oluşturacağı ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, önceden yapılmış araştırmalara ilişkin olumlu, olumsuz yanların ortaya konulması bakımından da önem taşımaktadır. Bu çalışma 2000 – 2016 yılları arasında yazılmış ve araştırmanın gerçekleştirildiği tarihte Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK] Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan; "ses eğitimi" anahtar kelimesi kullanılarak erişilen lisansüstü tezlerle sınırlıdır.

### YÖNTEM

Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi nitel araştırmada doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda kullanılan veya görsel materyallerin araştırmaya dâhil edilmesini temel alan bir yöntemdir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 153). Belgesel tarama olarak da ifade edilen bu teknik, var olan kayıt ve belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesidir (Karasar, 2006: 183). Araştırma aynı zamanda bir bibliyografya çalışması niteliği de taşımaktadır.

### Verilerin Toplanması

Araştırmada verilere, YÖK Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı'nın *Ulusal Tez Merkezi* veri tabanı üzerinden yapılan tarama yoluyla ulaşılmıştır. Öncelikle veri tabanına kayıtlı tezler içerisinde, özet ve/veya dizin terimleri bölümünde "ses eğitimi" anahtar kelimesi yer alan ve 2000-2016 yılları arasında yazılmış bütün lisansüstü tezler belirlenmiştir. Toplam 83 tezdten oluşan evrenden, erişime açık (erişim izni olan) 60 tez araştırmanın örneklem grubunu oluşturmak üzere kaydedilmiştir.

### Verilerin Analizi

Örnekleme oluşturan tezler içerik analizi yöntemiyle incelenmiş; elde edilen veriler, önceden belirlenen başlıklar altında toplanarak sınıflandırılmıştır. Buna göre öncelikle yazıldıkları lisansüstü programa göre ayrılan tezler; daha sonra kendi içinde, ilgili oldukları kurum, araştırmacı adı, yazılan yıl, konu alanı ve yöntem başlıkları altında incelenmiştir. Tezlerin belirtilen değişkenlere göre dağılımına bakılmış; bulgular yüzde ve frekans tablolarıyla sunulmuş ve yorumlanmıştır.

### BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Öncelikle tarama sonucunda erişilen tezlerin tamamı lisansüstü programlara göre sınıflandırılmıştır. *Araştırmacı adı, yazım yılı, tezin adı ve izin durumlarına* göre listelenen tezlerin öncelikle düzeylerine göre (ait oldukları lisansüstü programa göre) genel dağılımı sunulmuş ve daha sonra araştırmada değerlendirmeye alınan izinli (erişime açık) tezlere ilişkin analiz sonuçları tablolar ile sunulmuştur.

Tablo 1: "Ses Eğitimi" Anahtar Kelimesi İçeren Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

İzin Durumu	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
	Tez Adeti (f)	Yüzde (%)	Tez Adeti (f)	Yüzde (%)	Tez Adeti (f)	Yüzde (%)	Tez Adeti (f)	Yüzde (%)
İzinli	47	75	11	61	2	100	60	72
İzinsiz	16	25	7	39			23	28
<b>TOPLAM</b>	63	100	18	100	2	100	83	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi 2000-2016 yılları arasında yazılan ve "ses eğitimi" anahtar kelimesi içeren 63 yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Tezlerin 16 tanesi (%25'i) erişime kapalı durumdayken, 47 tanesi (%75'i) erişime açık durumdadır. Tabloda erişime kapalı 7, erişime açık 11 olmak üzere 18 doktora tezi

bulunduğu görülmektedir. Buna göre künye bilgilerine erişilen doktora tezlerinin yarıya yakın bir bölümünün (%40) erişim izni bulunmadığı söylenebilir. Ayrıca araştırma ölçütlerinde yazılmış sadece 2 adet sanatta yeterlik tezi bulunduğu ve her iki tezin de erişime açık olduğu görülmektedir.

Tablo 1'deki bu dağılıma göre; 2000-2016 yılları arasında yazılan ve "ses eğitimi" anahtar kelimesi içeren toplam 83 lisansüstü tezin çoğunlukla (%76) yüksek lisans programlarında tamamlanmıştır. Doktora programlarında yazılmış/tamamlanmış tezlerin oranı %22 iken; 16 yıl içinde, tarama ölçütüne uygun yalnızca 2 adet sanatta yeterlik tezi yazıldığı saptanmıştır (% 2). Bu dağılım farklı alanlarda yapılmış lisansüstü tezlerin tarandığı araştırmalarda elde edilen bulgularla örtüşmektedir. Araştırmalarda yüksek lisans tezlerinin sayısının doktora tezlerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Balıcı, 2004; Ataman, 2009; Benligiray, 2009; Tarman, Acun ve Yüksel, 2010; Ece ve Çeşit, 2011; Ömür ve Gültek, 2011; Karkın, 2011; Yıldırım Orhan, 2012; Çeşit, 2015; Öztutgan, 2016; Kadioğlu Ateş ve Kadioğlu, 2017).

Tablo 2: Üniversite, Enstitü Ve Yıllara Göre Yüksek Lisans Tezlerinin Dağılımı

n	Yıl	Üniversite	Enstitü	Program/ Anabilim/Anasanat dalı
1	200 1	Pamukkale Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
2	200 1	Abant İzzet Baysal Ü.	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
3	200 3	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
4	200 4	Kocaeli Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı / Müzikoloji Bilim Dalı
5	200 4	Uludağ Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
6	200 4	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
7	200 4	Uludağ Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
8	200 4	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Opera Anasanat Dalı
9	200 5	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
10	200 5	İhsan Doğramacı Bilkent Ü.	Müzik ve Sahne Sanatları	Tiyatro Anasanat Dalı
11	200 6	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü /	Müzik Anabilim Dalı
12	200 6	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
13	2006	Cumhuriyet Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
14	2006	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
18	2006	İnönü Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
15	2006	İstanbul Teknik Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Türk Müziği Anasanat Dalı

16	200 6	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
17	200 6	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
19	200 7	Gazi Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı Odyoloji, Konuşma Ve Ses Bozuklukları Bilim Dalı
20	200 8	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
21	200 8	Dokuz Eylül Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
22	2009	Haliç Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Türk Müziği Anabilim Dalı
23	200 9	Bahçeşehir Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	İleri Oyunculuk Anabilim Dalı
25	200 9	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Müzik Bilimleri Bölümü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
24	2009	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
26	201 0	Selçuk Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Müzik Bilimleri Bölümü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
27	201 0	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
28	201 0	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Bilimleri Bölümü / Müzikoloji Anabilim Dalı / Müzikoloji Bilim Dalı
29	201 0	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
30	201 0	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Bilimleri Bölümü / Müzik Anabilim Dalı
31	201 0	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
32	201 0	Selçuk Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Müzik Bilimleri Bölümü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
33	201 0	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
34	201 1	Sakarya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Folklor ve Müzikoloji Anabilim Dalı / Folklor ve Müzikoloji Bilim Dalı
35	201 1	Niğde Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı
36	201 1	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Bilimleri Anasanat Dalı
37	201 1	Çukurova Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sahne Sanatları Anasanat Dalı
38	201 1	Mehmet Akif Ersoy Ü.	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

39	201 1	Anadolu Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Dil ve Konuşma Terapistliği Anabilim Dalı
40	201 2	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anasanat Dalı
41	201 2	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sahne Sanatları Anasanat Dalı / Opera Sanat Dalı
42	201 2	Cumhuriyet Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
43	201 4	Adıyaman Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sahne Sanatları Anabilim Dalı
44	201 4	Cumhuriyet Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik Anabilim Dalı
45	201 4	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sahne Sanatları Anasanat Dalı / Opera Sanat Dalı
46	201 4	Adıyaman Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sahne Sanatları Anabilim Dalı
47	201 5	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Tablo 2'deki listeye göre erişime açık 47 yüksek lisans tezinin 33'ünün (%70) Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı programlarda tamamlandığı görülmektedir. Bu dağılım içinde en fazla tez tamamlanan üniversitenin Afyon Kocatepe Üniversitesi olduğu görülmektedir (5 adet). Bu üniversiteyi, 4 tez ile Atatürk Üniversitesinin, 3'er tez ile Selçuk, Cumhuriyet ve İstanbul Üniversitelerinin; 2'şer tez ile Uludağ ve Adıyaman Üniversitelerinin takip ettiği saptanmıştır.

Tabloda Eğitim Bilimleri Enstitülerinde 11 adet tez tamamlandığı görülmektedir (%23). Bu tezlerin 6'sının Gazi Üniversitesinde tamamlandığı; bu dağılımı 2'şer tez ile Marmara ve Selçuk Üniversitelerinin, 1 tez ile de Dokuz Eylül Üniversitesinin takip ettiği görülmektedir. Geri kalan 3 tezin birinin Müzik ve Sahne Sanatları Enstitüsüne; 2'sinin ise farklı üniversitelerin (Gazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi) Sağlık Bilimleri Enstitülerine bağlı farklı anabilim dallarında tamamlandığı saptanmıştır. Genel olarak bakıldığında Gazi Üniversitesinde tamamlanan toplam yüksek lisans tezinin sayısının (n=7) diğer üniversitelerden fazla olduğu söylenebilir. Bu kurumu Afyon Kocatepe Üniversitesi ile Selçuk Üniversitesi takip etmektedir (n=5).

Tablodan elde edilen bir diğer bulgu enstitülere bağlı programların adlarında görülen terminolojik farklılıklardır. Örneğin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında tamamlanan 22 tezin bilim dalları, 11 tezde *Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı*, 7 tezde *Müzik Eğitimi Bilim Dalı* olarak ifade edilirken; 4 tezde ise bilim dalına yer verilmediği görülmektedir. Bu karışıklığı gidermek ve genelleme yapabilmek amacıyla müzik bilimleri, müzik anabilim dalı, müzik bölümü, müzik eğitimi, müzik öğretmenliği, opera sanat dalı, Türk Müziği ana bilim dalı ve müzikoloji bilim dalı olarak ifade edilen bulguların hepsi müzik/müzik eğitimi ile ilişkili bilim, anabilim ve/veya anasanat dalları olarak kabul edilmiştir. Buna göre 47 yüksek lisans tezinin 43'ünün bu programlarda tamamlandığı; geri kalan 4 tezdten 2'sinin tiyatro/ileri oyunculuk programında; birinin *Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı*, *Odyoloji*, *Konuşma ve Ses Bozuklukları Bilim Dalı*nda bir diğerinin ise *Dil ve Konuşma Terapistliği Anabilim Dalı*nda tamamlandığı saptanmıştır.

Son olarak tabloya göre tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla tezin (8 adet) 2006 ve 2010 yıllarında yazıldığı; bu dağılımı 6 teze 2011 yılının; 5 teze 2004 yılının izlediği görülmektedir.

Tablo 3: Üniversite, Enstitü Ve Yıllara Göre Doktora Tezlerinin Dağılımı

No	Araştırmacı Adı	Yıl	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ / PROGRAM
1	Nilgün Sazak	2001	Gazi Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü
2	Ebru Temiz	2007	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
3	Nurdan Kızıldeli	2008	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
4	Tülay Ekici	2008	Dokuz Eylül Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
5	Tuba Kılıç	2010	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
6	Gül Fahriye Evren	2011	Selçuk Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
7	Kıvanç Aycan	2012	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
8	Elif Şahin	2012	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
9	Demet Gürhan	2013	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
10	Vahide Bahar Yiğit	2014	Necmettin Erbakan Ünivers.	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD
11	Serkan Öztürk	2014	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü GSE ABD Müzik Eğitimi BD

Tablo 3'de görüldüğü gibi 2001 ve 2014 yılları arasında en fazla doktora tezinin, %64 oranında Gazi Üniversitesinde tamamlandığı açıktır (n=7). Tabloda adı geçen Dokuz Eylül, Selçuk, Marmara ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinde bu yıllar arasında birer tez tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca, 2001 yılında Fen Bilimleri Enstitüsünde tamamlanan bir tez dışında, tüm tezlerin Eğitim Bilimleri Enstitülerine bağlı GSE ABD, Müzik Eğitimi Bilim Dalı doktora programlarında tamamlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, 2002- 2006 ile 2009 yıllarına ait araştırma ölçütlerinde yazılmış kayıtlı tez bulunmadığı; 2010-2014 yılları arasında en az bir tez yazıldığı da bulgular arasındadır.

Tablo 4: Üniversite, Enstitü Ve Yıllara Göre Sanatta Yeterlik Tezlerinin Dağılımı

No	Araştırmacı Adı	Yıl	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ / ANASANAT DALI
1	Berna Özkut	2013	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü/Müzik Anasanat Dalı
2	A. N. Turnagöl	Nihan 2015	Hacettepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Enstitüsü/Opera Anasanat Dalı

Tablo 7'de görüldüğü gibi 2000-2015 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kaydı yapılan, "ses eğitimi" anahtar kelimesi içeren yalnız iki sanatta yeterlik tezi bulunmaktadır. 13 yıl süresince bu alanda ve bu düzeyde herhangi bir çalışmaya rastlanmaması da düşündürücüdür.

Genel olarak lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, yüksek lisans düzeyinde çalışmaların doktora tezlerine oranla anlamlı derecede fazla olduğu ortadadır. Buna göre, 2000 ve 2016 yıllarına ait kayıtlı tez bulunmazken, 2002-2006 yılları arasında ve 2009 yılında yazılmış doktora tezi yazılmadığı; yalnızca iki yılda (2013 ve 2015) birer sanatta yeterlik çalışması gerçekleştirildiği de görülmektedir.

Tablo 5: "Ses Eğitimi" Anahtar Kelimesi İçeren Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

	Üniversite Adları	YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	SANATTA YETERLİK	TOPLAM	
					f	%
1	Abant İzzet Baysal Ü.	1	-	-	1	1,7
2	Adıyaman Üniversitesi	2	-	-	2	3,3
3	Afyon Kocatepe Üniversitesi	5	-	1	6	10
4	Anadolu Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
5	Atatürk Üniversitesi	4	-	-	4	6,6
6	Bahçeşehir Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
7	Cumhuriyet Üniversitesi	3	-	-	3	5
8	Çukurova Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
9	Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1	-	2	3,3
10	Gazi Üniversitesi	7	7	-	14	23
11	Hacettepe Üniversitesi	-	-	1	1	1,7
12	Haliç Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
13	İhsan Doğramacı Bilkent Ü.	1	-	-	1	1,7
14	İnönü Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
15	İstanbul Teknik Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
16	İstanbul Üniversitesi	3	-	-	3	5
17	Kocaeli Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
18	Marmara Üniversitesi	2	1	-	3	5
19	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
20	Necmettin Erbakan Üniversitesi	-	1	-	1	1,7
21	Niğde Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
22	Pamukkale Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
23	Sakarya Üniversitesi	1	-	-	1	1,7
24	Selçuk Üniversitesi	5	1	-	6	10
25	Uludağ Üniversitesi	2	-	-	2	3,3
	<b>TOPLAM</b>	47	11	2	60	100

Tablo 5'e göre ses eğitimi alanında lisansüstü tez tamamlanmış 25 üniversite arasında, araştırma ölçütlerinde gerçekleştirilen lisansüstü çalışma oranının, en yüksek Gazi Üniversitesi (%23), daha sonra Afyon Kocatepe Üniversitesi (%10) ve Selçuk Üniversitesinde (%10) tamamlandığı görülmektedir.



Tablo 6: Örneklem Grubundaki Lisansüstü Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

Lisansüstü Derece	Konu Başlıkları											
	Bireysel Ses Eğitimi(SE)	Toplu SE(Koro Eğitimi)	Opera Sanatına Yönelik SE	Okulda ve Okul Öncesinde SE	Ses Eğitiminde Yöntem, Teknik ve Materyaller	Türk Müziği Alanında SE	Ses Sağlığı ve Tıp Alanında SE	Konuşma ve Dil Eğitimine Yönelik Ses Eğitimi	Diğer Eğitim Araştırmaları	Akustik ve Ses Ölçümü	Antoloji Çalışması	SE ve Diğer Disiplinler
Yüksek Lisans	8	6	3	8	16	5	8	7	5	2	2	1
Doktora				2	3	2	7	4	3			3
Sanatta Yeterlik					2							
<b>TOPLAM</b>	8	6	3	10	21	7	15	11	8	2	2	4

Tablo 6'da çalışma grubundaki lisansüstü tezlerin konu alanına göre dağılımlarına yer verilmiştir. Konu alanları belirlenirken tezlerin başlıkları ve özetleri incelenmiş, açıklama ve ifadelerden yola çıkılarak 12 konu alanı saptanmıştır. Ses eğitimi alanına yönelik yapılan ancak "tutum, yeterlik, başarı, kaygı, performans" gibi davranışları ölçmeye ya da öğretim programı ve ölçme aracı geliştirilmesine; analizine yönelik araştırmalar "Diğer Eğitim Araştırmaları" başlığı altında toplanmıştır. Tezler kapsadıkları konu alanına göre sınıflandırılmıştır ancak örnekleme birinden fazla konuyla ilişkilendirilebilecek nitelikte tezler saptandığından, bu nitelikteki tezlere ilgili konu başlığı altında da (yinelenerek) yer verilmiştir.

Buna göre 47 yüksek lisans tezinden 20 tanesinin 2; bir tanesinin de 3 konu alanını birden kapsadığı saptanmıştır. 11 Doktora tezi içinde ise 7 tezin 2 konu alanını kapsar nitelik taşıdığı görülmüştür.

Tablo 6'da örnekleme yer alan araştırmalar içinde, üzerinde en fazla çalışma yapılan konu başlığının "ses eğitiminde yöntem, teknik ve materyaller" olduğu görülmektedir (n=21). Ancak bu konunun yüksek lisans tezlerinde oldukça yüksek bir oranda çalışıldığı görülmürken (n=16); doktora ve sanatta yeterlik programlarında yalnızca 5 araştırmaya konu olduğu; doktora programında en fazla ses sağlığı ile ilgili çalışma yapıldığı saptanmıştır. Öyle ki "ses sağlığı" konu başlığının üzerinde en fazla çalışma yapılan ikinci konu alanı olduğu görülmektedir. (n=15)

Tablo 7: Örneklem Grubundaki Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modeline Göre Dağılımı

Araştırma Modelleri	YÜKSEK LİSANS		DOKTORA		SANATTA YETERLİK		TOPLAM		
	f	%	f	%	f	%	f	%	
<b>BETİMSSEL TARAMA</b>	40	85	1	18	2	100	44	70	
<b>DENEYSSEL</b>	Ön-test Son-test Kontrol Gruplu	3	7	1	8			4	6
	Kontrolsüz Son-test	1	2					3	5
	Tek Gruplu Ön-test Son-test	1	2	1	8			2	3
	Deney ve Kontrol Gruplu	1	2	1	8			2	3
	Uygulama			1	8				
Tek Denekli AB Modeli			1	8			1	2	
<b>KARMA</b>	Betimsel Tarama ve Tek Gruplu Ön-test Son-test	1	2	2	18			3	5
	Son Test Deney ve Kontrol Gruplu			1	8			1	2
	Tarama ve Deneme Modeli			1	8			1	2
	Ar-ge Araştırması			1	8			1	2
<b>TOPLAM</b>	47	100	11	100	2	100	62	100	

Tablodaki bulgulara göre yüksek lisans tezlerinde en fazla kullanılan araştırma modeli betimsel tarama modelidir (%85). Araştırma yöntemi olarak karma modellerin kullanıldığı çalışmaları da bu orana dahil edersek %87 oranında betimsel tarama modeli kullanıldığını söyleyebiliriz. Buna karşılık yüksek lisans tezlerinde deneysel yöntem kullanım oranının %15 olduğu görülmektedir. Tabloya göre doktora araştırmalarında deneysel yöntem kullanım oranı %82; yalnızca betimsel tarama yöntemi kullanım oranı ise %18'dir.

Tablo 8: Veri Toplama Araçlarına Ait Yüzde Dağılımı

Veri Araçları	Toplama	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Anket		19	44,2	1	12,5			20	32
Görüşme		15	35	4	50	1	25	20	32
Uygulama		3	7					10	16
Gözlem		2	4,6			1	25	3	5
Örnek Olay						1	25	1	2
Doküman Analizi						1	25	1	2
Laboratuvar Deneyi		2	4,6	1	12,5			3	5
Ses Analiz		2	4,6	2	25			4	6
<b>TOPLAM</b>		<b>43</b>	<b>100</b>	<b>8</b>	<b>100</b>	<b>4</b>	<b>100</b>	<b>62</b>	<b>100</b>

Tablo 8'deki bulgulara göre yüksek lisans çalışmaları arasında yer alan ve "olgu araştırması" olarak ifade edilen bir adet araştırma Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı, Odyoloji, Konuşma ve Ses Bozuklukları Bilim Dalı'nda tamamlanmıştır. Ancak herhangi bir yöntem bölümü ve başlığı yer almayan bu çalışmada, kullanılan veri toplama tekniği de açıkça ifade edilmemektedir. Yapılan uygulamada kontrol grubu kullanıldığı; ölçümlerin laboratuvar ortamında yapılan ses analizleri ile elde edildiği belirlenmiştir. Sağlık bilimleri alanında tamamlanmış bu olgu-kontrol araştırması da, çalışmada deneysel araştırma modeli olarak kabul edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüksek lisansta tamamlanan 7 tezde de ayrı bir yöntem bölümü bulunmadığı; "yöntem" başlığı altında yer verilmiş bir cümlelik araştırma modelini ifade eder nitelikte açıklama bulunduğu saptanmıştır. Bu araştırmaların modeli ve kullanılan teknik bu ifadelerden yola çıkılarak belirlenmiştir. Dikkat çekici bir diğer bulgu da 5 yüksek lisans araştırmasında bilimsel araştırma raporunda yer alması gereken ve araştırmacının yöntemini tanımlayan hiçbir bölüm, başlık ve ifadenin yer almamasıdır. Bu tezler sınıflandırılırken, tezlere ait araştırma raporlarının tamamı incelenmiş ve tezlerin betimsel tarama modeli başlığı altında sınıflandırılması uygun görülmüştür. Söz konusu tezlerin tamamlandığı kurumlar şunlardır:

- İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Anasanat Dalı
- Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İleri Oyunculuk Anabilim Dalı
- İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Enstitüsü, Tiyatro Anasanat Dalı
- İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Opera Anasanat Dalı

Bu durumun yükseköğretim kurumlarının lisansüstü eğitim yönetmeliklerini belirlerken ve tez raporlarının yazım kılavuzlarını hazırlarken bağımsız hareket etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Işıksoluğu (1994) bu sonuca yönelik öneri niteliğinde bir görüş ifade etmektedir: "Aynı üniversitede enstitülerin tez yazım yönergelerinde önemli farklılıklar olabilmektedir. Enstitülerin ölçütlerinde bazı farklılıklar olması doğal sayılsa da temel ilkelerde birlik sağlanması beklenir" (s. 60).

Tablo 8'deki bulgulara bakılacak olursa; 47 Yüksek Lisans tezinin 12'sinde ve 11 doktora tezinin 4'ünde veri toplama aracı belirtilmemiş, tanımlanmamış ya da açıklanmamıştır. Yüksek lisans araştırmalarından oluşan örneklemdeki bir tezde gözlem ve uygulama; bir tezde anket ve uygulama; bir tezde görüşme ve ses analizi; 5 tezde de hem anket hem de görüşme teknikleri birlikte kullanılmıştır. Doktora tezlerinden ise yalnızca birinde görüşme ve anket teknikleri birlikte kullanılmıştır.

Bu teknikler ayrı ayrı yazıldığından 7 olması gereken toplam sayı 8 olarak görünmektedir. Sanatta Yeterlik araştırmalarından bir tanesinde 3 farklı veri toplama aracı kullanıldığından burada da 2 olması gereken toplam sayı 4 olarak değerlendirilmiştir.

## SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

- Bu araştırmada, 2000-2016 yılları arasında yapılmış; özet ve dizin kayıtları içerisinde "ses eğitimi" anahtar kelimesi içeren ve YÖK Ulusal Tez Veri Tabanında yer alan tezler belirlenen ölçütlere göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Kayıtlarda ulaşılamayan ya da henüz kaydı bulunmayan tezler de olabileceği düşünülmekle birlikte araştırmada ilgili tezlerin büyük çoğunluğunun yer aldığı söylenebilir. Ancak bu çalışmada *Tıpta Uzmanlık* tezleri araştırma dışında bırakılmış, örnekleme dâhil edilmemiştir. İnternet veri tabanları sürekli değiştiğinden; yeni araştırmalar eklendiğinden bu ve benzeri derleme çalışmalarının tekrar edilmesi ve güncellenmesi yerinde olacaktır.
- Çalışmada, YÖK Ulusal Tez Veri Tabanına kayıtlı ve araştırma ölçütlerine göre yazılmış toplam 83 Lisansüstü tez bulunduğu saptanmıştır. 2000 ve 2016 yılına ait bir kayıt bulunmadığından, araştırmada 2001 ve 2015 yılları arasındaki kayıtlı tezler ile yürütülmüştür. Tezlerin tamamlandığı lisansüstü programların dağılımına bakıldığında; 63 Yüksek Lisans tezinin 16 tanesinin (%25'i) erişime kapalı, 47 tanesinin (%75'i) erişime açık olduğu; 18 doktora tezinin 7 tanesinin erişime kapalı, 11 tanesinin ise erişime açık olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak künye bilgilerine erişilen doktora tezlerinin yarıya yakın bir bölümünün (%40) erişim izni bulunmamaktadır. Kayıtlı 2 adet sanatta yeterlik tezi ise izinli durumdadır. Bilimsel araştırmaların öncelikli hedefi yapıldığı alana bilimsel bir katkı sağlamak; aynı alanda ya da bu alanla ilişkili başka bir disiplinde yapılacak farklı araştırmalara kaynak oluşturmak olmalıdır. Bu nedenle yapılan araştırmaların paylaşımına açık olmasının ve/veya araştırmacıların çalışmalarını erişime açık olacak şekilde düzenlemesinin, alandaki bilimsel gelişmelerin takip edilebilmesi ve yeni çalışmaların üretilmesi bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.
- Örnekleme yer alan 47 yüksek lisans tezinin 33'ünün (%70) Sosyal Bilimler Enstitüsüne; 11'inin (%23) Eğitim Bilimleri Enstitülerine bağlı programlarda tamamlandığı belirlenmiştir. Geri kalan 3 tezin birinin Müzik ve Sahne Sanatları Enstitüsüne; 2'sinin ise farklı üniversitelerin (Gazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi) Sağlık Bilimleri Enstitülerine bağlı farklı anabilim dallarında tamamlandığı saptanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Gazi Üniversitesinde tamamlanan toplam yüksek lisans tezi (n=7) diğer üniversitelerden fazladır; bu kurumun Afyon Kocatepe Üniversitesi ile Selçuk Üniversitesi takip etmektedir (n=5). Yüksek Lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla tezin (8 adet) 2006 ve 2010 yıllarında yazıldığı; bu dağılımı 6 teze 2011 yılının; 5 teze 2004 yılının izlediği saptanmıştır.
- Örnekleme yer alan 11 doktora tezinin, %64 oranında Gazi Üniversitesinde tamamlandığı saptanmıştır (n=7). Birer tez tamamlanan diğer üç üniversite ise Dokuz Eylül, Selçuk, Marmara ve Necmettin Erbakan Üniversiteleridir. 2001 yılında Fen Bilimleri Enstitüsünde tamamlanan bir tez dışında, tüm tezler Eğitim Bilimleri Enstitülerine bağlı GSE ABD, Müzik Eğitimi Bilim Dalı doktora programlarında tamamlanmıştır. Araştırmada biri 2013, diğeri 2015 yılında tamamlanan ve belirlenen ölçütte yazılmış sadece iki adet sanatta yeterlik tezi bulunduğu saptanmıştır. 13 yıl süresince (2000-2013 yılları arasında) bu alanda ve bu düzeyde herhangi bir çalışmaya rastlanmaması düşündürücüdür.
- Ses eğitimi alanında lisansüstü tez tamamlanmış 25 üniversite arasında, araştırma ölçütlerinde çalışma oranının en yüksek olduğu üniversitenin % 23 oranında Gazi Üniversitesi (n=14) olduğu saptanmıştır. Bu üniversiteyi 6'şar tez ile Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi izlemektedir.
- Örnekleme oluşturan 60 tezin başlık ve özetlerindeki açıklama ve ifadeler incelenerek 12 konu alanı belirlenmiştir. Örnekleme yer alan araştırmalar içinde, üzerinde en fazla çalışma yapılan konu alanının "*ses eğitiminde yöntem, teknik ve materyaller*" olduğu görülmektedir (n=21). Ancak bu

konunun yüksek lisans tezlerinde oldukça yüksek bir oranda çalışıldığı görülürken (n=16); doktora ve sanatta yeterlik programlarında yalnızca 5 araştırmaya konu olduğu; doktora düzeyinde ise en fazla ses sağlığı ile ilgili çalışma yapıldığı saptanmıştır. Öyle ki "ses sağlığı" konu başlığının, üzerinde en fazla çalışma yapılan ikinci konu alanı olduğu belirlenmiştir. (n=15)

- Bu araştırmada ortaya çıkan en önemli sonuçlardan birisi de özellikle yüksek lisans düzeyinde, bilimsel araştırma raporlarının yazımı ile ilgili kurumlar arasında büyük farklılıklar bulunduğu ve araştırmacıların bu konuda eksik ya da yetersiz bilgiye sahip olduğudur. Yüksek lisans programında tamamlanan 7 tezde ayrı bir yöntem bölümü bulunmadığı; "yöntem" başlığı altında yer verilmiş bir cümlelik araştırma modelini ifade eder nitelikte açıklama bulunduğu saptanmıştır. Bununla birlikte 5 yüksek lisans araştırmasında ise bilimsel araştırma raporunda yer alması gereken ve araştırmanın yöntemini tanımlayan hiçbir bölüm, başlık ve ifadenin yer almadığı görülmüştür. Bu sonuç, lisansüstü tez yönetmeliklerinin ve tez yazım yönergelerinin enstitüler arasında farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bir bilimsel araştırma raporunda bulunması gereken temel ilkelerin, ortak ölçütlerin üniversitelerarası kurulda belirlenmesine gerek duyulduğu düşünülmektedir. Söz konusu yönetmelik ve yönergelerin özellikle lisansüstü öğretim gören öğrenciler, tez danışmanları ve tez izleme görevini yürüten jüri üyesi öğretim elemanlarının bilgisine sunulması; açıkça tanımlanması ve açıklanması gerekmektedir. Lisans ve lisansüstü öğretim programlarında "Araştırma Yöntem ve Teknikleri" öğretimine yönelik derslerin etkinliğinin artırılmasına çalışılmalıdır.
- Araştırma bulgularına göre yüksek lisans tezlerinde en fazla kullanılan araştırma modeli betimsel tarama modelidir (%85). Araştırma yöntemi olarak karma modellerin kullanıldığı çalışmalar da bu orana eklendiğinde %87 oranında betimsel tarama modeli kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Deneysel yöntem kullanım oranının ise yüksek lisans tezlerinde %15 olduğu; doktora tezlerinde ise %82 olduğu saptanmıştır. Doktora tezleri içerisinde yalnızca betimsel tarama yöntemi kullanım oranı %18'dir ve çoğunlukla betimsel ve deneysel yöntemler birlikte kullanılmıştır.
- Lisansüstü tezlerdeki veri toplama araçlarının dağılımı incelendiğinde, 47 Yüksek Lisans tezinin 12'sinde ve 11 doktora tezinin 4'ünde veri toplama aracının belirtilmediği, tanımlanmadığı ya da açıklanmadığı saptanmıştır. Yüksek lisans araştırmalarından oluşan örnekleme yer alan 8 tezde; doktora tezlerinden oluşan örnekleme ise yalnızca bir araştırmada iki farklı teknik kullanıldığı görülmüştür. 2 adet sanatta yeterlik tezlerinin birinde ise 3 farklı veri toplama aracı kullanıldığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinde en fazla "anket" ve "görüşme" tekniği kullanıldığı; doktora tezlerinde "görüşme" tekniğinin kullanıldığı ortaya konmuştur.
- Son olarak, benzer araştırmalarda olduğu gibi bu çalışma da yüksek lisans tezlerinin sayısal olarak doktora ve sanatta yeterlik tezlerinden çok daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. "Ses eğitimi" alanına yönelik doktora düzeyinde daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

**Not:** Bu çalışma 26-27 Ekim 2017 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 6'ncı Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dünya Kongresi'nde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

## KAYNAKÇA

Ataman, Gencil, Ö. (2009). Ülkemizde flüt ve flüt eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 341-352.

Balcı, S. (2004). *Türkiye'de fen bilimleri eğitimi tezleri*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sözlü olarak sunulmuştur. 6-9 Temmuz 2004, Malatya, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

Benligiray S. (2009). Türkiye’de insan kaynakları yönetimi alanında yapılan lisansüstü tezler ve bu tezlerde incelenen temaların analizi, 1983-2008 dönemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4 (1), 167-197

Cebeci, S. (1997). *Bilimsel araştırma ve yazma teknikleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Çeşit, C. (2015). Türkiye’de viyola üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 38, 445-462.

Ece, A.S. ve Çeşit, C. (2011). Türkiye’de lisansüstü düzeyde yapılan disiplinlerarası müzik araştırmaları ve sonuçları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(17), 599-617.

Işıksoluğu, M. K. (1994). Tezler ve danışmanlık. *Eğitim ve Bilim*, 18(94), 57-62.

Kadioğlu Ateş, H. ve Kadioğlu, S. (2017). Türkiye’de 2005-2015 yılları arasında ilk okuma yazma alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(39), 301-318.

Kaptan, S. (1991). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Matbaası.

Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 10(3), 75-87.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (16.Basım). Ankara: Nobel Basımevi.

Karkın, M. (2011). Müzik bilimleri alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143-149.

Ömür, Ö. ve Gültek, B. (2011). Türkiye’de 2000-2010 yılları arasında piyano üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6(4), 463-471.

Öztutgan, Z. (2016). Türkiye’de gitar alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 684-708.

Tarman, B., Acun, İ ve Yüksel, Z. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenliği alanındaki tezlerin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(3), 725-746.

Tebiş, C. ve Okay, H. H. (2013). Türkiye’de müzik sanatı ve eğitiminde keman ve viyola konulu lisansüstü tezlerin konu ve yöntem olarak incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2 (2), 11-20.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (4.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım Orhan, Ş. (2012). Türkiye’de viyolonsel alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 701-716.